thick (Fig. 1), which contained fragments of flat and 'pot-shaped' stove tiles (*Topfkachel*) (17th century), household pottery sherds, animal bones, and 19th–20th-century finds, was discovered.

Agnė Čivilytė, Rytis Jonaitis,
Irma Kaplūnaitė

Tyrinėjimai Bazilijonų g. 10

2008 m. vykdyti archeologiniai tyrinėjimai Vilniaus senamiestyje (A1610K1), sklype Bazilijonų g. 10, susiję su pastato Bazilijonų g. 10 rekonstrukcija, kartu su vidiniu kiemeliu pritaikant jį svečių namams.

Pirmuoju tyrinėjimų etapu buvo valomi XX a. užpilti rūsiai pastato viduje. Rūsiai išvalyti iki projektinio 2,5 m gylio. Šių darbų metu žvalgytas 97 m² plotas. Fiksuotas tik supiltinis XX a. sluoksnis – tamsiai pilka žemė su pavienėmis smulkiomis griuvenomis, medžio trūnėsiais, paskiromis buitinės keramikos šukėmis, datuojamomis XIX–XX a. Archeologiškai vertingų radinių, nesuardyto kultūrinio sluoksnio nebuvo rasta.

Antruoju etapu sklypo vidiniame kiemelyje (bendras kiemo plotas – 66 m²), centrinėje jo dalyje, ištirtas 2x2 m dydžio šurfas. Jis kastas norint nustatyti vidinio kiemelio stratigrafiją, kultūrinio sluoksnio (jei toks išlikęs) intensyvumą. Šurfo gylis – 2,4 m, jo apačioje fiksuota Vilniaus miesto gynybinė siena, kurios plotis buvo 1,6 m. Virš gynybinės sienos fiksuotas tas pats supiltinis XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis su paskiromis XIX–XX a. buitinės keramikos šukėmis.

Trečiuoju etapu tyrinėjimai vyko pamatų tvirtinimo, kolonų bei lifto šachtos įrengimo vietose tiek pastato viduje, tiek išorėje. Pastato viduje ištirtas 31 šurfas (bendro 74,43 m² ploto), kieme – 9 šurfai (bendro 25,8 m² ploto). Visiškai ištirtas iš viso 100,23 m² plotas. Pastato viduje fiksuotas iki 2,5 m storio kultūrinis sluoksnis. Jo viršutinis horizontas pagal negausius buitinės ir statybinės keramikos fragmentus datuojamas XVII a. Apatinis 10–30 cm storio kultūrinio sluoksnio horizontas datuojamas XV a. Pastato viduje kastuose šurfuose 2, 8 ir 13 fiksuotos ūkinės paskirties duobės. Duobių užpildą sudarė juoda riebi žemė su gausiomis buitinės keramikos šukėmis, gyvulių kaulais ir odos dirbinių fragmentais. Šios ūkinės duobės datuojamos XV (?)–XVI a. Virš apatinio horizonto fiksuotas balkšvos spalvos sąnašinis upės smėlis, kuris sietinas su upeliu, tekėjusiu už Vilniaus miesto gynybinės sienos.

Panašios sudėties kultūrinis sluoksnis fiksuotas ir pastato išorėje, tik čia neaptikta sąnašinio smėlio sluoksnio. Šurfuose 3 ir 4 fiksuoti čia stovėjusio pastato pamatai. Jie mūryti iš rausvos spalvos plytų ir vidutinio dydžio akmenų, rištų rausvos spalvos moliu. Pamatų fragmentai datuojami XVII a.

Kitu etapu tyrinėjimai vykdyti vidiniame kieme. Čia 2,4 m gylyje R–V kryptimi fiksuota 6,6 m ilgio, 1,6 m storio Vilniaus miesto gynybinės sienos atkarpa (1 pav.), mūryta iš rausvos spalvos plytų ir vidutinio dydžio akmenų, rištų kietu kalkių skiediniu. Plytos buvo 30,5x8x15 – 31x12x17 cm dydžio. Virš sienos ir aplink ją iki projektinio gylio fiksuotas tas pats supiltinis XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis su paskiromis XIX–XX a. buitinės keramikos šukėmis. Į Š nuo sienos, 10–15 cm virš projektinio gylio, fiksuotas intensyvus griuvenų sluoksnis be radinių, datuojamas sienos statybos laikotarpiu – XVI a. I puse.

1 pav. Vilniaus gynybinės sienos fragmentas. Vaizdas iš P pusės. R. Jonaičio nuotr.

Fig. 1. A fragment of the Vilnius city defensive wall. View from the S

Paskutiniuoju etapu tyrinėjimai vykdyti vidiniame kieme, pamatų tvirtinimo vietose. Čia ištirti 6 šurfai. Jų viršutiniuose horizontuose fiksuotas supiltinis XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis su paskiromis XIX–XX a. buitinės keramikos šukėmis ir gyvulių kaulais. Giliau buvo balkšvas sąnašinis smėlio sluoksnis. Virš įžemio (geltono smėlio) fiksuotas sterilus 10–20 cm storio viršįžeminis sluoksnis.

Pastato Bazilijonų g. 10 viduje, kieme ir po pamatais kultūrinis sluoksnis iki projektinio gylio visiškai ištirtas. Ateityje sklype vykdant bet kokius žemės judinimo darbus žemiau projektinio gylio, būtina atlikti išsamius archeologinius tyrinėjimus.

The excavations at Bazilijonų St. 10

In 2008 excavations were conducted at Bazilijonų St. 10 in Vilnius Old Town. They were connected with the reconstruction of a building and the inner courtyard in order to adapt them for use as a guest house. A cultural layer up to 2.5 m thick and dating to the 15th(?)–20th centuries was recorded inside the building. A 6.6 m long fragment of the Vilnius city defensive wall (Fig. 1) and 16th–20th-century cultural layers were discovered in the inner courtyard. 17th–20th-century cultural layers and fragments of the foundation of a 17th-century building were discovered in the outer courtyard.

Linas Girlevičius,
Robertas Žukovskis

Tyrinėjimai Vilniaus universiteto Observatorijos kieme

2008 m. Vilniaus universiteto Observatorijos kieme įrengiant lietaus nuotekynę ir raunant kieme augusius medžius atlikti archeologiniai žvalgymai. Iki tol šiame universiteto kieme buvo atlikti tik nedidelės apimties tyrinėjimai.

Ankstyviausi žvalgytose vietose aptikti archeologiniai radiniai datuojami XV a. Tikėtina, kad dalis buitinės keramikos šukių galėtų būti datuojamos XIV a. pabaiga. Didesnėje kiemo dalyje yra XV a. susiformavęs kultūrinio sluoksnio horizontas, apardytas vėliau vykusių žemės kasimo darbų metu. Vizualiai XV a. kultūrinis sluoksnis sunkiai išskiriamas. Tai 5–15 cm storio juodos žemės sluoksnis, susiformavęs virš smėlio arba žvyro įžemio. Vietose, kur ankstyvi kultūrinio sluoksnio horizontai yra nesuardyti vėlesnių perkasimų, bendras kultūrinio sluoksnio storis yra 0,6–1,5 m. Kultūrinio sluoksnio stratigrafijos, storio įvairiose kiemo dalyse analizė leidžia teigti, kad vidurinėje kiemo dalyje būta aukštesnės